

va i arhivske službe, povijesti tehnologija, povijesti vrednovanja i metoda vrednovanja, u kojima mogu sudjelovati obrazovne ustanove i koja mogu biti veoma poučna za daljnji razvoj struke.

Rajka Bućin

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 169, Paris, 30. srpnja 1995. godine

Ured Udruge francuskih arhivista (AAF), **Zabranjeno arhivsko gradivo? Povo-
dom nove knjige Sonje Combe**, str. 233–237

Ured Udruge francuskih arhivista ocjenjuje knjigu S. Combe smatrajući je po- malo razvučenim pamfletom kojim se plasira teza da su javni arhivi "totalitarne en- klave unutar demokratskog društva" koje prikrivaju dokumente. S. Combe smatra da arhivisti, koji "sumnjiče svakog posjetitelja", samo djeluju u skladu s ciljevima najviše vlasti koja "nastoji sakriti svoje mane iz prošlosti" kako ih povjesničari ne bi otkrili. Istovremeno, S. Combe zamjera arhivistima da su nedovoljno stručni diplo- matičari. Prema mišljenju Ureda Udruge francuskih arhivista, ova nedobronamjerna kritika arhivistima ipak može koristiti, budući da ih potiče da informacije učine brže dostupnima, da nastoje da se objekti u kojima su smješteni arhivi prilagode zahtjevi- ma sve brojnijeg kruga korisnika te da se pobudi kritičko i pozitivno razmišljanje o problemu dostupnosti arhivskog gradiva. Ured Udruge francuskih arhivista svoju ocjenu završava zaključkom da ne postoji zabranjeno arhivsko gradivo kao ni arhi- visti – cenzori. "Dajmo to do znanja i pokažimo svoju stručnost!"

Louis Bergés, **Pokušaj dijagnosticiranja "arhivističkog pesimizma"**, str. 238–245

Autor smatra da je među arhivistima prisutna neka vrsta profesionalne "melan- kolije". Navodi da je Ch. Braibant, bivši generalni direktor francuskih arhiva, još 1949. godine pisao da su arhivi u krizi, smatrajući da je ona počela s fnancijskim problemima 2. Carstva. Autor podsjeća da arhivi imaju specifičnu ulogu u upravi, ali da je veći problem definiranje položaja arhiva u kulturi. Tvrdi da se u francuskom društvu suprotstavljaju, a ponekad uzajamno nadopunjuju dvije kulture: jedna je kreativna, urbana, teži jednodimenzionalnosti i standardizaciji. Ona dominira u po- dručju kazališta, plesa, glazbe, književnosti. Druga kultura je provincijalna, patri- monijalna, povezana s područjem koje se hrani lokalnom poviješću. Tu kulturu ka- rakteriziraju crkve, dvorci, prirodne ljepote i lokalna kuhinja. Podrazumijeva se da arhivi pripadaju ovoj drugoj kulturi. Rješenje će se naći samo ako se započne velika nacionalna rasprava o položaju arhiva u društvu.

Mireille Mousnier, **Industrijsko naslijeđe povezano sa šećernom trskom na Martiniqueu i arhivsko gradivo: tipologija i problematika**, str. 246–261

Pod okriljem Sveučilišta Antila i Gvajane razvijen je istraživački projekt o industrijskoj arheologiji na Antilima. Autorica navodi postupke koji su se provodili u svrhu zaštite gradiva koje se odnosi na tamošnju eksploataciju šećerne trske od sredine 17. do kraja 19. stoljeća.

Claude Herrera, **Archivobus i industrijsko naslijeđe u Bouches-du Rhôneu**, str. 262–264

Autor prikazuje svoje napore za očuvanje industrijskog naslijeđa na području Bouches-du Rhônea kako bi ukazao na značaj tamošnje kemijske industrije i proizvodnje sapuna, nastojeći unaprijediti "tehničku kulturu" u obrazovnim ustanovama. U tu svrhu je arhiv u Bouches-du Rhôneu organizirao putujuću izložbu *archivobusom* koji putuje od škole do škole prezentirajući industrijsko naslijeđe toga područja.

Gianfranca Vegliante, **Baština poduzeća: svjedočanstva o privrednim arhivima**, str. 265–269

Autorica opisuje arhivsko gradivo privrede pohranjeno u Departmanskom arhivu u Doubsu i ostavštinu arhitekata Normandije. Tumači kakva je uloga municipalnih i departmanskih arhiva u zaštiti privrednog arhivskog gradiva u budućnosti.

Patrick Roussel, **Arhivistika i informatika**, str. 270–273

Autor uspoređuje arhivistiku i informatiku i opisuje probleme koji se javljaju pri arhiviranju elektroničkih zapisa i pri izradi obavijesnih pomagala za takvo gradivo.

Christine Nougaret, **Prema međunarodnom normiranju opisa arhivskog gradiva: norme ISAD(G) Međunarodnog arhivskog savjeta**, str. 274–292

Autorica prikazuje historijat aktivnosti svjetske arhivističke zajednice na normiranju opisa arhivističkih postupaka. Piše o formiranju "Povjerenstva *ad hoc* za opisne norme", o radu tog Povjerenstva i o međunarodnoj potvrdi normi ISAD(G). Nabraja poslove koji predstoje da bi se taj pothvat završio. U prilogu članak sadrži tekst "Opće međunarodne norme za opis arhivskog gradiva".

Stéphane Cosson, **Udruga DESS i diplomanti arhivske tehnike i dokumentalistike**, str. 293–296

Autor opisuje rad Sveučilišta u Mulhouseu i dvije udruge koje tamo djeluju: GAM (Udruga arhivista Mulhousea) i ADELITAD (Udruga diplomanata arhivske

tehnike i dokumentalistike). Prikazuje područja djelovanja ADELITAD-a, njegov statut i bilten.

Rubrika **Rad AAF-a**, str. 297–312, sadrži zapisnik Generalne skupštine AAF-a, održane u Parizu 25–26. siječnja 1995. godine i zapisnik Izvanredne generalne skupštine AAF-a, održane u Parizu 26. siječnja 1995. godine.

Rubrika **Prikazi**, str. 313–323, sadrži prikaze sljedećih knjiga

Talijanska banka, Vodič Povijesnog arhiva, Rim 1993; *Talijanska trgovačka banka, Povijesni arhiv*, Milano 1994; H. Bastien, *Suvremenna Francuska. XIX – XX. stoljeće. Praktična metoda za povijesno istraživanje*, Paris 1994; E. Conan – H. Rouso, *Vichy, Prošlost koja ne prolazi*, 1994; *Postupak s informatičkim arhivskim gradivom*, Sainte-Foy 1994; G. Ermisse, *Korištenje arhivskog gradiva*, München 1994; C. Nicolet, *Izgubljeno sjećanje. Povodom istraživanja zaboravljenog javnog i privatnog arhivskog gradiva starog Rima*, Paris 1994; J.-Y. Rousseau – C. Couture, *Osnove arhivističke discipline*, Sainte-Foy 1994.

Rubrika **Strani arhivistički časopisi**, str. 325–327, sadrži prikaze časopisa *Archivaria* (izdanje Udruge kanadskih arhivista), br. 36, jesen 1993. i br. 37, proljeće 1994.

Branka Molnar

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 172, Paris 1996. godine

Od srednjovjekovne ka suvremenoj diplomatiki

Spisi kolokvija u organizaciji Nacionalne škole za isprave i Bentleyeve Povijesne knjižnice Sveučilišta u Ann-Arboru (Michigan, SAD). Paris, 6–10. srpnja 1992. i Ann-Arbor, 5–9. srpnja 1993.

Bruno Delmas i Francis Blouin, **Predstavka**, str. 9–13

Olivier Guyotjeanin, **Srednjovjekovna diplomatika i širenje njezina područja**, str. 14–18

Autor prikazuje etape razvoja srednjovjekovne diplomatike, njezino konstituiranje kao discipline i primjenu tijekom različitih povijesnih razdoblja.

Bernard Barbiche, **Diplomatika spisa modernog doba, 16–17. stoljeće. Bilanca i perspektive**, str. 19–36

U članku je opisan način poslovanja i isprave koje je izdavala francuska kraljevska kancelarija od 15. do 18. stoljeća. Nabrojani su radovi iz područja moderne

diplomatike. Autor smatra da ni jedan povjesničar danas ne može zanemariti diplomatsku analizu dokumenata. Prilog članka sadrži nekoliko konkretnih primjera kojima se ta tvrdnja dokazuje.

Elisabeth Yakel, Način na koji stvari funkcioniraju: postupci, obrada i arhivsko gradivo ustanova, str. 37–48

Autorica obrazlaže teoriju organizacije koja postoji u SAD-u: na Sveučilištu Carnegie Mellon u Pittsburghu je 1950. godine osnovan studij organizacijâ. Teoretičare organizacijâ najviše zanima dinamika unutar organizacije i proces odlučivanja (što određuje značaj nekog dosjea), dok su američki arhivisti davali prednost autentičnosti dosjea.

Bruno Delmas, Manifest suvremene diplomatike. Od dokumentacije ustanova do organizirane informacije, str. 49–70

Predmet proučavanja moderne diplomatike nije nositelj zapisa nego organizirana informacija, budući da danas nije u pitanju autentičnost dokumenta, nego vrijednost informacije koju on sadrži. Diplomatika može pomoći arhivistima pri određivanju kriterija za odabir i opis informacija. Razmišljanje o suvremenoj diplomatiki vodi do razmišljanja o redefiniranju profila arhivista. Postavlja se problem etičkog kodeksa arhivista i neizbježno je pitanje: ako liječnici već dugo imaju svoju Hipokratovu prisegu, kad će arhivisti dobiti svoju, Mabilionovu prisegu?

Francis Blouin, Misaoni okvir za prikaz diplomatike u elektroničkom okružju, str. 71–87

Budući da je čuvanje arhivskog gradiva prešlo iz stadija papira u elektronski stadij, autor smatra da je potrebno preispitati organizacijska načela koja određuju manipuliranje arhivskim gradivom. Mora se revidirati pojam dosjea, serije, čak i samog dokumenta. Stari bibliografski okvir: autor, naslov, tema, ključna riječ više nije dostatan. Kako se diplomatika usredotočuje na dokument, čini se potpuno mogućim da u njezinim načelima postoji rješenje za organizaciju i istraživanje informacija i u elektroničkom formatu.

Elisabeth Parinet, Diplomatika i službene fotografije, str. 88–93

Autorica upozorava na problem nastao pojeftinjenjem tehnologije izrade virtualnih slika čiji se broj naglo povećao posljednjih godina. To je dovelo do potrebe definiranja moralnih pravila kako bi se izbjeglo krivotvorenje stvarnosti. Pred arhiviste se postavlja problem čuvanja tog gradiva i problem krivotvorina. Suvremena arhivistika mora postaviti pravila koja će se moći primijeniti na sve fotografije bez obzira na to kako su one nastale.

Nancy Bartlett, Može li se primijeniti diplomatika na fotografiju?, str. 94–102

U članku je opisan način ispitivanja autentičnosti slike (tj. vanjske i unutarnje oznake autentičnosti), od početne analize do konačnog opisa.

Marie-Anne Chabin, Novo arhivsko gradivo ili zaključci jednog časopisa, str. 107–130

Nakon što je objasnila kako pojam *arhivsko gradivo* definiraju rječnici francuskog jezika i Zakon o arhivskom gradivu, autorica naglašava da javnost drukčije tumači taj pojam (koji je sve učestaliji u francuskom tisku) i da arhivsko gradivo više nije ono što je bilo. Analiza smisla, konotacije i konteksta pokazuje da je pojam *arhivsko gradivo* prešao iz tehničkog i znanstvenog jezika u suvremeni govor i da je postao moderan. Nakon što je postavila pitanje: treba li redefinirati pojam *arhivsko gradivo*, autorica je predložila novu definiciju.

Hervé Bastien, Kronika zakonodavstva koje se odnosi na arhivsku službu, str. 131–136

Autor je iznio svoje primjedbe na odluku francuske vlade od 10. siječnja 1996. godine u svezi s primjenom Zakona od 17. srpnja 1978. o dostupnosti arhivskog gradiva i Zakona o arhivskom gradivu od 3. siječnja 1979. godine.

Rubrika **Prikazi**, str. 137–144, sadrži prikaze sljedećih knjiga:

Francuska arhivistička praksa, Pariz 1993; P. Hummel – A. Lejeune – D. Peyceré, *Izvori za povijest Opće Visoke škole, 1794 – 1993*; A.-G. Benard, *Vodič Austrijskog nacionalnog arhiva za francuske čitaoce*, Beč 1995; *Trezori gradskih arhiva Angersa, Bresta, Nantesa; Rukovođenje sveučilišnom bibliotekom*, Saint-Foy 1995.

Branka Molnar

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 173, Paris 1996. godine

Kino i arhivi

Predstavka, str. 149

Nathalie Genet-Roufffiac i Bernard Beaulieu, *Arhiv Nacionalnog kinematografskog centra*, str. 150–164

Autori su opisali povijesni razvoj i organizacijsku strukturu Nacionalnog kinematografskog centra (CNC) i arhivsko gradivo koje se tamo čuva.

Armelle Sentilhes, Audio-vizualno u službi obrazovanja: video-projeksije i školsko kino, 1880–1940, str. 165–182

Autorica je opisala historijat primjene video-projeksija u obrazovanju odraslih, rad obrazovnih kina i razvoj "kinematografske pedagogije". Prikazala je tehnički i tematski aspekt, problem produkcije i difuzije obrazovnih filmova. U članku su opisani i fondovi koji sadrže ovakve filmove.

Isabelle Do O'Gomes, Znanstveno kino: djelo Doyena, Thévenarda i Comandona, str. 183–189

U članku je prikazan rad dvojice liječnika – sineasta: kirurga E. L. Doyena, koji je prikazivao tijekom svojih operacija i J. Commandona, koji je u suradnji s profesorima Medicinskog fakulteta u Parizu prikazao više filmova s područja medicine. Opisani su i način izrade inventara kinematografskog fonda CNC-a.

Marion Duvigneau i Michel Duvigneau, Arhiv Kino-sluzbe Ministarstva poljoprivrede (SCSMA), str. 190–200

Autori su opisali razvoj poljoprivredne kinematografije, od njezinog početka (1920. godine), djelovanje tijekom rata i poslijeratnu reorganizaciju. Specifičnost SCSMA je da u svom arhivu čuva skoro sve filmove koji su nastali radom Ministarstva poljoprivrede u posljednjih 60-ak godina.

Brigitte Féret, Školsko i obiteljsko kino u Cheylardu (Ardèche), str. 201–205

U članku je opisano arhivsko gradivo koje je Departmanski arhiv u Ardècheu preuzeo od kina u Cheylardu.

Françoise Lemaire, Kamere u uniformi, str. 206–220

Autor je opisao nastajanje ratne reportaže tijekom razdoblja 1915–1919. godine, kad se formira Vojni kinematografski i fotografski odjel (SPA/SPCA). Prikazao je daljnji rad SPCA koji je bio naročito značajan u 2. svjetskom ratu. Razdoblje 1946–1986. godine smatra "zlatnim dobom" vojne kinematografske službe. Od 1946. godine se sve češće koristi videovrpca umjesto filmske, a nova generacija muzeja integrira audiovizualno gradivo u svoj prostor.

Tiffen de la Godelinais, Škola za isprave i kino: starija priča kojoj se ne vjeruje, str. 221–224

U Donjem domu francuskog parlamenta je 1927. godine bio postavljen zahtjev za formiranjem Nacionalnog kinematografskog ureda koji bi koordinirao rad kino-sluzbi koje su postojale u brojnim ministarstvima. Nakon što je zahtjev prihvaćen, Donji dom je zatražio da na čelo tog Ureda dođe jedan arhivist – paleograf iz

Škole za isprave. Nakon toga je cijeli projekt propao. Autor zaključuje da se to vjerojatno dogodilo iz političkih razloga.

Christophe Gauthier, **Zaštita i korištenje filmova 1920-ih godina: primjer kinoteke Gaumont**, str. 225–230

U članku je opisan historijat kinoteke Gaumont, način čuvanja i davanja na korištenje filmova koji su pohranjeni u njezinoj arhivi.

Marc Sandberg i Pierre Courtet Cohl, **Arhivi producenata i realizatora: ostavštine Sergeja Sandberga i Emila Cohla**, str. 231–243

Autori su prikazali rad dvojice sineasta: Sergeja Sandberga (1879–1969) i Emila Cohla (1857–1938). Članak sadrži i inventarne popise njihovih ostavština.

Marc Vernet, **Arhivi i kina: njihove smrti i njihova uskrsnuća**, str. 244–254

Nakon što je postavio pitanje, da li arhivsko gradivo kina ima muzejsku ili povijesnu vrijednost?, autor je izložio načela za formiranje fondova kinematografa.

Michel Duchein, **Dva španjolska arhivistička priručnika**, str. 258–261

Autor je prikazao priručnik *Archivistica fundamental: teoria y práctica*, 1993. i *Archivistica y archivos: soportes, edificio y organizaciōn*, 1993.

Rubrika **Rad AAF-a** sadrži zapisnik Generalne skupštine AAF-a održane u Parizu 27. ožujka 1996. godine.

U rubrici **Prikazi** prikazana je knjiga J. J. Meusy, *Pedeset godina kinematografije, 1906–1956*, Paris 1996. i časopis Švedske arhivske udruge *Arkiv, Samhälle Och Forskning*, br. 1/1994, i br. 2/1994.

Branka Molnar

LA GAZETTE DES ARCHIVES, br. 174–175, Paris 1996. godine

Municipalni arhivi i pomorska i riječna baština

Spisi kolokvija sekcije municipalnih arhivista Udruge francuskih arhivista, Martigues, 22–23. svibnja 1996.

Anne-Marie Mignacco, **Predstavka**, str. 295–297

Ovaj dvobroj sadrži referate koji su bili pročitani na kolokviju. Oni su raspoređeni u šest cjelina:

1. Ljudi

Jacques Rossiaud, **Bratstva i riječni brodari u gradovima donje Rhône krajem srednjeg vijeka**, str. 298–312

Yves Grava, **Ribari s jezera Berre krajem srednjeg vijeka**, str. 313–319

Phillipe Rigaud, **Galijski gusari i oluje: nautička analiza jednog svjedočanstva**, str. 320–328

Gilbert Buti, **Pomorci, stanovnici grada na obali Provanse u 18. stoljeću: granice i bogatstvo municipalnih arhiva**, str. 329–339

Roland Caty – Eliane Richard, **Marsejski trgovci i brodovlasnici: doprinos municipalnih arhiva poznavanju primorske sredine**, str. 340–345

Catherine Lonchambon, **Straža nad skelom u Duranceu ili kuga u karanteni**, str. 346–355

2. Prijevozna sredstva

Gérard Boudet, **Pomorski i riječni prijevoz soli u Provansi u 19. stoljeću**, str. 356–362

Henri Zuber, **Uporaba brodova za Društvo zajedničkog prijevoza u pariškoj regiji. Kakva integracija u sustavu gradskog prijevoza?**, str. 363–367

3. Uređenje područja i luka

Jean-Luc Eichenlaub, **Od izvora do Rajne: L'III, zaboravljena obala**, str. 368–371

Claude Prélorenzo, **Lučko naslijeđe između ulaganja, spoznaja i iluzija**, str. 372–376

4. Metodologija

Coia Escoda I Murria, Merce Toldra I Dalmaud, **Dokumentacijsko naslijeđe trgovačke luke: Povijesni arhiv luke Tarragone (Katalonija)**, str. 377–385

Benôit Coutancier, **Predstavljanje projekta vodiča za istraživanje povijesti pomorstva: Bretanja i pisana baština**, str. 386–391

Alain Guerrier, **Tijekom dokumenata, izvori u komunalnim arhivima**, str. 392–398

Christiane Villain-Gandossi, **Pomorci prema minijaturama oslikanih rukopisa (9–15. st.)**, str. 399–403

François Bordes – Yan Laborie, **Usmeni zapisi i brodarstvo u Dordonji**, str. 404–409

5. Procjena baštine

Gérard Bani, **Izvori, kompilacija i plagijat u publikaciji o pomorskim istraživanjima**, str. 410–422

Serge Pajot, **Municipalni arhivi pri vrednovanju obalnog naslijeđa: primjer jedne uspjele suradnje**, str. 423–427

Sophie Bertran de Ballanda, **Bolnica Karolina na otoku Frioul. Rad na restauraciji i obnovi**, str. 428–431

Dominique Chante – Dominique Noël, **"Putovanja morem". Povodom djela "Da, ali tu je more" Françoisa Cervantesa, nadahnuće, suradnja i mnogo animacije**, str. 432–435

6. Zaključak

Marcel Roncayolo, **Razmišljanje o značaju pomorske baštine**, str. 436–440

7. Zatvaranje kolokvija

Rubrika Bibliografija, str. 448–454, sadrži bibliografiju inventara, repertorija i arhivskih vodiča objavljenih tijekom 1995. godine.

Branka Molnar

RASSEGNA DEGLI ARCHIVI DI STATO, god. LVI, sv. 2, Rim, svibanj/kolovoz 1996, 215 str.

Ovaj broj Zbornika glavninu svojih stranica posvećuje znanstvenom skupu na temu "Opći vodič kroz državne arhive Italije i povijesna istraživanja", a prema ustaljenoj koncepciji sadrži i sljedeće rubrike: Kronike; Prikazi i osvrti; Dokumenti; Aktivnosti arhiva: sređivanje i inventari, izložbe, savjetovanja, tečajevi, izvješća s međunarodnih savjetovanja; Bibliografija; Zaprimljene knjige; Naputci: dekreti, pokrajinski zakoni i vijesti iz zakonodavstva.

Jednodnevni znanstveni skup na temu "Opći vodič kroz državne arhive Italije i povijesna istraživanja" održan je u Rimu 25. siječnja 1996. godine, dvije godine nakon što je iz tiska izašao IV. svezak Općeg vodiča.

Svrha ovog znanstvenog skupa bila je: putem stručnih predavanja i kroz završnu diskusiju načiniti bilancu postignutih rezultata, razmotriti i ocijeniti primijenjenu metodologiju i informatički sustav u realizaciji ovoga projekta, te načiniti kri-